

Obraćanje Supervizora za Brčko, Susan R. Johnson, na drugoj konferencija gradonačelnika o civilnom društvu u BiH

18. april 2005. godine

Gospodine premijeru, cijenjeni gradonačelnici i dragi gosti, zadovoljstvo mi je poželjeti vam dobodošlicu u Brčko Distrikt povodom Druge konferencije gradonačelnika i civilnog društva u BiH.

Ova konferencija se odvija u posebno prikladnom trenutku, sada kada Brčko poseže van svojih granica, gradi odnose unutar BiH i dalje, i nastoji da doprinosi i uči od drugih dok process demokratizacije i reforme struktura uprave napreduje.

Željela bih da ovom prilikom govorim o Brčko Distriktu kao jedinstvenom modelu lokalne samouprave koji možda može pružiti koristan uvid u suštinske elemente uspješne lokalne uprave.

Model lokalne uprave koji postoji u Distriktu se zasniva na Konačkoj arbitražnoj odluci za Brčko donesenoj od strane Međunarodnog arbitražnog tribunala kojom je Distrikt uspostavljen marta 2000.

Strateški položaj Brčkog i njegov značaj za obje strane, te duboko nepovjerenje koje je prevladavalo u tom vremenu, vjerovatno su bili razlozi što su Tribunalu bile potrebne više od dvije godine i opsežne diskusije da donese Konačnu odluku, nakon jalovih napora da se pronađe kompromisno rješenje.

Iako dogovorno rješenje tada nije bio moguće i nijedan Entitet

nije bio zadovoljan Konačnom odlukom za Brčko, jedna od osnovnih svrha Konačne odluke bila je da obezbijedi uslove za lokalnu samoupravu na ovom strateški važnom i etnički raznovrsnom djeliću BiH – 1% teritorije države – koja ne bi bila pod upravom ijednog od Entiteta nego direktno podređena državi BiH.

Konačna odluka je obezbijedila navedene osnovne uslove tako što je:

- prvo, trajno delegirala ovlaštenja i nadležnosti uprave koju su ranije vršili Entiteti i tri ratne opštine na Vladu Brčko Distrikta tako da ih izvršava isključivo Distrikt;
- drugo, postavila uslove koje treba ostvariti, prije svega povratak izbjeglih osoba i vraćanje imovine, a zatim i privredni preporod, kao ključne;
- treće, dala mandat režimu supervizije da se postara da sve strane ispunjavaju svoje obaveze iz Konačne odluke, da se uspotave i razvijaju demokratske, multietničke institucije vlasti i da se ostvare postavljeni zahtjevi.

Mada ovaj proces još nije završen, dosadašnja dostignuća su velika, a model Distrikta je u mnogim pogledima dao rezultate.

Koji su bili ključni elementi? Odgovor bi zahtijevao detaljnije razmatranje i diskusiju, ali pokušaću da navedem nekoliko:

- visok postotak povrataka i restitucije imovine kao glavni prioritet, te prihvatanje raseljenih lica;
- pravo da se zadrže svi prihodi prikupljeni u Distriktu, među kojima carinski prihodi i akcize;
- brzo prihvatanje reformi i izgradnje demokratskih i multientičkih institucija vlasti;
- investiranje u rekonstrukciju infrastrukture i stvaranje institucija vlasti kako bi se građanima Distrikta pružale osnovne usluge;

- humanitarna i tehnička pomoć međunarodne zajednice;
- jedinstven i pragmatičan pristup privatizaciji strateških preduzeća na osnovu količine investicija u poslovnom sektoru, broja stvorenih radnih mjesta i kredibiliteta i iskustva investitora;
- pokušaj stvaranja stimulativnih uslova za domaća i strana ulaganja;
- demokratski lokalni izbori sa velikim odzivom birača;
- OHR i režim supervizije – partnerski odnos na lokalnom nivou u kome je proglašenje zakona bilo sredstvo za kojim se rijetko posezalo i samo kao krajnje rješenje.

Oblikovanje Distrikta u ono što je danas predstavlja veliki i trajan izazov. Vi, pripadnici lokalnih vlasti, ćete razumjeti veličinu dosadašnjih dostignuća:

- tri opštine formirane u ratnim vremenim spojene su u jednu multietničku administraciju;
- nova Vlada Distrikta je preuzela ranije nadležnosti Eniteta i uspostavila nove institucije vlasti: izvršnu vlast, zakonodavnu vlast, nezavisno pravosuđe, nezavisnu policiju, sistem zdravstvene zaštite i multietnički školski sistem;
- Distrikt je postigao standard privrednog preporoda i stabilno stalno poboljšanje nivoa usluga koje pruža svojim građanima.

U nedavno provedenom istraživanju javnog mnijenja u Distriktu, 75% ispitanika je izrazilo svoju podršku sadašnjem statusu Distrikta, a 90% izjavilo da međuetničke tenzije nisu više pitanje od prvenstvenog značaja – sada su važniji privredni razvoj i dobra uprava.

Danas Distrikt ima novu izabranu Vladu, odgovornu svom biračkom tijelu i suočenu sa novim izazovima:

- restrukturiranjem i smanjenjem obima javne uprave i pokušajem da njene procese učini transparentnijim i

efikasnijim;

- razvojem privrede i povećanjem zaposlenosti putem privlačenja investicija;
- izgradnjom efikasnijih i kooperativnijih odnosa sa državnim institucijama, Entitetima i opštinama širom BiH.

Pogriješila bih kada bih govorila o onome što je dosada postignuto u Distriktu, a da ne pomenem one koji su se, od početka, ponudili i izrazili spremnost da ulože veliki napor i nešto preduzmu, a ne da beskrajno pronalaze razloge zbog kojih ništa ne čine.

Govorim o građanima Distrikta koji su radili u prelaznim imenovanim organima vlasti i onima koji su sa njima sarađivali. Pojedinačno i kao grupa odigrali su istorijsku ulogu koja će biti bolje shvaćena sa vremenske distance. Zadovoljstvo mi je da odam poštovanje njima i njihovom doprinosu Distriktu.

Danas bih željela da odam priznanje suštinskoj ulozi koju su sami građani Distrikta odigrali od postanka Distrikta u afirmisanju pomirenja, saradnje i ponovnoj izgradnji povjerenja, ukratko, u stvaranju atmosfere u kojoj može doći do napretka. Željela bih posebno pomenuti tri grupe čiji je doprinos imao ključnu težinu, a možda nije dovoljno cijenjen:

- žene
- sportisti i sportski radnici
- nastavno osoblje

Da li je Distrikt mogao postići više i bolje? Može li nova Vlada raditi bolje? Kako?

Ima mnogo stvari koje bismo mogli pomenuti dajući odgovor na ova pitanja. Pomenula bih samo jednu za koju smatram da je od presudnog značaja.

Distrikt je mogao postići više i može biti bolji u budućnosti

tako što će u većoj mjeri priznati da su izvrsnost i kvalitet – stručno obrazovanje i iskazana sposobnost – ključ za dobru upravu i uspjeh, a ne pripadnost političkoj stranci, nacionalnost ili lične veze.

Da bi Distrikt napredovao i uspješno se suočavao sa izazovima ispred sebe, političke stranke i lideri moraju shvatiti da kompetencija, stručne sposobnosti i iskustvo moraju biti prvi kriteriji u popunjavanju radnih mjesta u vladi. Stranke i vlada će moći uspješno odgovoriti zadacima samo ako među javne službenike odaberu i imenuju stručno kvalifikovane pojedince.

Najzad, želim naglasiti značaj koji ima omladina u Distriktu i u vašim opštinama, dakle omladina u BiH.

Bosna i Hercegovina treba svoje mlade. Vi, kao lideri, morate im ustupiti udio u ovoj zemlji, počevši od lokalnog nivoa. Morate im dati razloge da ostanu ovdje i grade bolju budućnost, i da u inostranstvo odlaze da bi stekli obrazovanje i iskustvo, a ne da bi ostali.

Nema važnije investicije od one u mlade ljude, putem obrazovanja, obuke i prenošenjem iskustva onima koji su vaša budućnost i bez kojih BiH ne može realizovati svoj potencijal. Podstičem vas da ih poslušate, ako to već niste učinili, i angažujete direktno u izgradnji multietničke, demokratske i prosperitetne BiH, zasnovane na jakoj i efikasnoj lokalnoj samoupravi.

Hvala vam.